

Florentan: Extra Prahám non est vita.

Sociolog: Musíme společně uvažovat o tom, jak a kam to naše solidární společenství posouváme.

Lučištník: Jde o budoucnost Charty, protože v tomto dokumentu se poprvé ideologizuje.

Sociolog: Také dokumenty, které vypadají neideologicky, jsou ideologické, protože některé problémy obcházejí.

Lučištník: Historická nevzdělanost se šíří. Někdo si např. troufne ideologicky smést Husa jednou diletantskou přednáškou, a ještě se dočká potlesku. Budou-li proti sobě stát dva konfesionalismy, bude to čím dál tím horší.

Teolog: Zkušenost z ekonomických rozprav říká, že fronta nejde mezi konfesemi, nýbrž napříč. Před námi stojí nové otázky historické i aktuální a je nutné je řešit.

Lučištník: Angažovanost pravdy je stanovisko, které není podmíněno konfesí. Nový zápas o nový konsensus není slevování z nějaké laciné pravdy. Je to společné poznání pravdy. O to jde.

Brno, podzim 1984 (autorizovaný záznam)

Petr Uhl

K dodatečné poznámce Jaroslava Šabaty

Dne 8. 10. 1984 jsem poslal mluvčím Charty otevřený dopis, v němž jsme se distancoval od dokumentů Charty 77 Právo na dějiny a dopis Charty 77 britským mírovým hnutím. Důvo-

dem mého distancování se od Práva na dějiny byl spíše postup mluvčích, kteří nezveřejnili kritiku svého vlastního počínání, než jednostranná ideologická orientace Práva na dějiny. Od dopisu britským mírovým hnutím jsem se musel distancovat pro politické stanovisko, že prý totiž aspoň pro některé z nás je riziko jaderné války přijatelnější než zhoubné následky politiky ustupování před Sovětským svazem. Toto stanovisko Charty 77 citoval pak Reagan na podporu své militaristické politiky.

I když důvodem mého odmítnutí Práva na dějiny byl nedemokratický postup mluvčích umlčujících kritiku a nesouhlas s **jakýmkoliv** jednostranným ideologickým zaměřením chartovních materiálů, neskrýval jsem zároveň, že jsem ateista a jaká významná životní hodnota pro mne ateismus je. Uvedl jsem však také, že spolupráci s křesťany v Chartě 77 považuji nejenom za možnou a správnou, ale že jsem se přesvědčil, že díky jejich křesťanským postojům je naše činnost kvalifikovanější. Žádný jiný výrok o křesťanech jsem ve svém dopisu neuvedl.

Proto jsem se cítil dotčen, když jsem v listopadu m.r. četl přepis magnetofonového záznamu z brněnské diskuse o Právu na dějiny, kde byly uvedeny následující výroky Jaroslava Šabaty:

„Dokument vyjadřuje základní myšlenku a na ni se reaguje kladně. I to, co bychom považovali za křesťanské ideové východisko, se přijímá kladně. I když se považuji za marxistu, tak si myslím, že jádro té pozice je třeba hájit. A je třeba zabránit tomu, aby se vedl útok na tuto myšlenku, která je podle mého soudu historicky překonaná. (správně asi ... myšlenku, neboť takové útoky jsou historicky překonané.) To je např. text Petr Uhla, který považuji za mimořádně špatný, zatímco XY jej považuje za přijatelný.“

XY: „Je lidsky dojemný“.

Jaroslav Šabata: „Je sice lidsky dojmavý, ale jestli jádrem stanoviska je přesvědčení, že lidé nábožensky věřící jsou názorově méněcenní, jestli to lze z toho textu vyčíst, tak to je stanovisko, s nímž musím bojovat a které musím překonávat. To stanovisko není chartovní, to je spíše text dokumentu při všech vadách.“

Obrátil jsem se proto na Jaroslava Šabatu, ohradil jsem se proti jeho výrokům, hodnotil jsem je jako podsouvání názorů, které jsem nikdy neměl a tedy ani nevyjádřil, uvedl jsem, že zneužil znalosti z jiné, nechartovní diskuse, při níž jsem ovšem jím vytýkané postoje nikdy nezaulal, a konečně jsem ho požádal, aby uvedl na pravou míru výroky, jimiž jsem se právem cítil poškozen.

Jaroslav Šabata vypracoval potom v prosinci m.r. svou dodatečnou poznámku k diskusi ..., v níž spojil své názory na diskusi o Právu na dějiny s vyjádřením o našem sporu. Protože mají být nyní jeho Dodatečné poznámky ... zveřejněny ve sborníku textů k Právu na dějiny, považoval jsem za potřebné poskytnout čtenáři toto vyjádření a informovat ho nejenom o tom, že spor mezi mnou a Jaroslavem Šabatou byl řádně a uspokojivě ukončen, ale i o tom, jaké měl příčiny a průběh.

K samotnému Jaroslavovu textu přičiním jenom malou poznámku, týkající se pasáže, v níž se mnou polemizuje a která se vztahuje k mému odmítnutí dopisu Charty 77 britským mírovým organizacím. Z mého textu z 8.10.1984 je patrné, že za závažnější než „poťouchlou filipiku proti revolucím“ považuji ta rizika jaderné války, která mají být aspoň pro některé z nás přijatelnější, než zhoubné následky ústupků před sovětskou politikou. A že korunu všemu nasadil Reagan, který se toho veřejně dovolával. Pokud pak jde o názor, že revoluce přináší jen větší zlo než to, které ji vyvolalo (z formulace plynulo, že přináší **vždy** a **jen** zlo), není v této formulaci příliš vhodný k diskusi. Šlo mi jen o to, že do **chartovního** materiálu prostě nepatří. Mimo Chartu 77 v rámci politické

diskuse, bych rád diskutoval o svém názoru, že **jakékoliv** násilí, a to i to, které je nezbytným předpokladem trvání a rozvoje revolučního procesu, tento revoluční proces poškozují a působí jeho degeneraci. V takové diskusi, na konkrétních historických případech, by bylo možno posoudit společenskou situaci před revolucí i během revolučního procesu i po její případné degeneraci, a to právě ve vztahu k různým formám násilí (předrevolučního, revolučního i „termidoriánského“). V takové diskusi by pro mne byl Jaroslav vítaným partnerem. Ve své Dodatečné poznámce však nepochopil, o co mi v případě dopisu Charty 77 britským mírovým organizacím šlo: o chartovní konsensus a zneužití jednoho pravicového politického názoru pro militaristickou politiku amerického imperialismu.

5. dubna 1985

Jaroslav Šabata

**Dodatečná poznámka k diskusi o dokumentu
Charty 77 „Právo na dějiny“**

Petr Uhl se ohradil proti tomu, jak jsem pochopil a vyložil jeho postoj ke křesťanům, když jsem řekl, že je považuje za lidi názorově méněcenné. Připomíná, že ve skutečnosti napsal, že později – tj. na rozdíl od doby, kdy byl ještě „horlivý novopečený bezbožec“ – nabyt hluboké přesvědčení, že bezvěrci a nábožensky založení lidé mohou a musí spolupracovat; a že jejich různá přesvědčení nejenže nejsou na překážku, ale jejich společnou práci vhodně stimulují ...

Jak už to bývá „mezi námi děvčaty“ (marxisty různé geneze a různých politických představ), spor o hodnocení křesťanství a o politické souvislosti věci se vedl až příliš ostře. A tak si kladu otázku: Nepostavil jsem Petra přece jen do falešného světla?